

dom: én, saját egyéniségemen kívül, minden emberre gondolok, mert a nagy változásnak nem tulajdonosa vagyok, hanem csak részese.

Ez a szabadság már derű, mert összefüggései vannak, csakugyan szabad — szabadság, nem végződik az én határainál. Összeomlásnak nem lehet forrása, feltéve, ha a marxista filozófia nem törik meg bennem gyermekkori neveltségem mély okai miatt.

Innen származik költői örömem, ezért van teli reménnyel számomra minden, ami tapasztalható. Maga a változás csillog, nincsenek befejezett dolgok, csak átmenet van.

Nem vallom azt, hogy a marxista filozófia az egyetlen rendszer, amely megoldja a létezés problémáját az egyén számára. A remény hangulatokon túli, gyakorlati, mondjuk világnézeti kibontakozása szempontjából azonban kézenfekvő megoldás.

Maga a szabadságérzet az állandóan változó, gyakran deformálódó demokratikus rendszerekben sem fejlődhet ki tudatos örömmé a materializmus felélénkítő hatása nélkül.

Lehet, hogy a boldogtalanság kultuszával, az alázat szenvedélyével, a hős imádatnál nehéz lesz boldogulni, de ugyanakkor azt még nehezebb elképzelni, hogy a szabadság mindig csak apróbb rendszereeskék játéka, tömegek mákonya és kiválasztottak magántulajdona legyen.

GYÁRFÁS MIKLÓS

GYERMEKET TALÁN

*Úgy élek, mint erdők mélyén a dúvad,
embertől elverten, magányosan,
de magam elől nincsen hová bújjak,
nincs hová elrejtsem magam.*

*Az emberek kegyét be sokszor lestem
s nem jutott belőlük egy morzsa sem —
kínlódtam sokféle nagy szerelemben:
de nem lett tőlük jobb az életem.*

*S most huszonnyolc évemmel felkiáltok
és durva, faragatlan a szavam:
Ég! egy szerelmet adj, vagy egy barátot —
gyermeket! hogy ne legyek ily magam.*

*Mert félek. Az egyedüllét behorpaszt
s vállam lekókkad már a föld felé —
mint fát a szű, magányom egyre korhaszt:
már alig vagyok így az életé!*

Ó, álmokkal kezdtem valaha én is,
de lassan behálózott a magány —
még föl sem értem s máris lefelé visz
utam, és már reményem sincs talán.

Ne barátot adj, Ég! és ne szerelmet:
egy csöpp kis gyermek kellene talán —
a barát itthagya, a szerető elmegy
s utánuk még sorvasztóbb a magány.

Ó, add meg, adj értelmet életemnek,
hogy ne éljek így, ilyen céltalan —
váltson meg végre engem is egy gyermek,
ha már én meg nem válthatom magam.

Lassan hanyatlom kedvemben, erőmben,
mely koporsóm lesz, nő már az a fa —
ha nem lesz fiam, nem leszek időtlen.
Halhatatlanság: az élet maga.

VÉGH GYÖRGY

ÁRNYAS FÁK ALATT

Ezt írtam árnyas fák alatt
bogozva furcsa vágyakat
és gondoltam: csak bajt hozott,
csak bűt hozott, csak zajt hozott...

S az égi lombok távolán
repültem zöldnek mákonyán,
nyújtóztam annyi láz után,
tünődtem annyi láz okán.

A végső fok: ez már a csőd,
utód, ha lenne az előd,
csak úgy tenne, mint azelőtt:
megállítani az időt.

Az időt, melynek szárnya van,
és teste nincs, csak árnya van,
csak hűse van, de hője nincs,
csak árnyas pihenője nincs.

Végül fejlődik a világ,
szívemben játszik madrigált
és csattog mint a vadlibák.

Az őszi gyertya lángja ring,
s a felleget mint a lányka-ing
és vágyaink és vándjaink.

De egyre figyel mind a szem
s az agy tünődik még ezen:
E bódulásán és szeszen
és részegségen túl kering,
egy végső vad törvény szerint
az újabb gyilkos labirint.

Ezt írtam én, a lomb derült,
a légben száz levél repült
s repült egy furcsa parki pad
hintálva égi párokat.

Ez mondta: „Jó az évszak ám!”
az mondta: „Jó egy létra tán
s a létra, létra tetején
ott játszik hárfát a szegény.

És lám egy létra reszketett.
A szívbe lám ereszkedett.
Ezer madár szeretkezett.
Szívem nem is pereskedett.

Ezt írtam, mondom, fák alatt.
Még dús tömött a lomb fiam
és zöld levélből annyi van!
Rúszd szívem az árnyakat.

VÉSZI ENDRE